

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Reservering DAW+ krediet Groningen Nummer: Bestuursstukken\3407	Agendapunt: 6
---	----------------------

DB: Ja 7-9-2021	BPL: Ja 22-9-2021	FAZ: Ja 22-9-2021	VVSW: Nee	AB: Ja 6-10-2021
---------------------------	-----------------------------	-----------------------------	------------------	----------------------------

Opsteller: Karel van der Vegt, 0598-693404 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jelmer Kooistra	Portefeuillehouder: Inge Eshuis
---	--	---

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☒ Financieel ☐ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: Provincie Groningen, waterschap Noorderzijlvest	Reden: De waterschappen dragen bij aan de DAW+ maatregelen via een subsidieregeling die wordt uitgevoerd door de Provincie Groningen.
--	---

<p>Samenvatting:</p> <p>Tegelijkertijd met het indienen van dit voorstel voor Groningen wordt er een vergelijkbaar voorstel ingediend voor Drenthe. De voorstellen zijn gescheiden per provincie omdat er enkele verschillen zijn, het betreft echter hetzelfde onderwerp en grotendeels dezelfde procedure.</p> <p>Dit bestuursvoorstel heeft betrekking op aan te vragen Europese POP3 middelen in 2021 en 2022 en de bijdrage van het waterschap aan DAW (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) projecten. Via het DAW wordt de agrarische sector ondersteund bij maatregelen voor duurzaam waterbeheer. Het betreft grotendeels eenzelfde procedure als in de POP3 periode van 2014-2020. Toen heeft het waterschap in 2017 met de Provincie Groningen afspraken gemaakt over het financieren van een regionale DAW subsidieregeling. Deze afspraken zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst (BO) die in 2020 afliep. Het sluiten van een BO was een vereiste om als waterschap zelf Europese POP3 subsidie aan te kunnen vragen. Inmiddels maakt het waterschap enerzijds volop gebruik van POP3 en worden er anderzijds onder de DAW regeling veel projecten door de landbouw uitgevoerd. Allemaal met het gezamenlijke doel om de waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in ons werkgebied te verbeteren.</p> <p>Hoewel de projecten nog doorlopen is de POP3 periode en de BO formeel geëindigd. Naar tevredenheid van agrarische sector, provincie Groningen en ons waterschap zijn de afspraken zoals opgenomen in de BO door de partijen nagekomen.</p> <p>Voor de periode 2021 en 2022 zijn nieuwe POP3 gelden beschikbaar gesteld vanuit Europa. Deze periode wordt POP3+ genoemd en hiervoor gelden min of meer dezelfde subsidie-eisen als voor POP3. Dit betekent dat opnieuw een bijdrage wordt gevraagd van het waterschap aan DAW+ indien het waterschap zelf POP3+ subsidie wil aanvragen.</p>
--

Bestuursvoorstel

Het DAW+ krediet zal pas ingezet worden als er goede afspraken met de provincie zijn gemaakt hoe dit krediet beschikbaar wordt gesteld.

Duurzaamheidsparagraaf: Ja

Begrotingsaspecten: Ja

Om het DAW ten behoeve van waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid voort te kunnen zetten wordt voorgesteld om € 900.000,- krediet beschikbaar te stellen voor DAW+. Doordat we POP3+ subsidies verwachten kunnen we € 900.000,- besparen op de begroting van ons waterschap.

Met deze DAW+ reservering wordt een POP3+ regeling voor projecten van het waterschap opengesteld.

AB Voorstel:

- € 900.000,- als krediet beschikbaar stellen voor DAW+ Groningen
- Het DB mandateren om zorg te dragen voor nadere besluitvorming gerelateerd aan DAW+ Groningen

Bijlagen: Ja

- POP3+ en DAW+ Groningen in beeld

Ter inzage DB: Nee

Onderwerp(en):

–

Ter inzage AB (iBabs): Nee

Onderwerp(en):

–

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

De Europese POP3 subsidieregeling liep van 2014 tot 2020 en is met twee jaar verlengd voor de jaren 2021 en 2022. De verlenging wordt de POP3+ periode genoemd. POP3 subsidie is onder andere beschikbaar voor waterkwaliteit en we maken hier als waterschap volop gebruik van. Bijvoorbeeld voor beekherstel en het realiseren van natuurvriendelijke oevers.

In 2023 zal het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (GLB) van start gaan en komt er een opvolger voor POP3+. Lopende projecten zullen echter gewoon doorgaan.

Een vereiste voor het aanvragen van POP3 subsidie is dat de waterschappen een bijdrage leveren aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Met het DAW worden boeren ondersteund bij het nemen van maatregelen voor een duurzaam waterbeheer.

De bijdrage aan DAW en procedurele afspraken zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst(BO) tussen de provincie Groningen en de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's. De bestaande BO is afgelopen en wordt waarschijnlijk aangepast en verlengd voor de POP3+ periode. Voor de nieuwe periode moet tevens opnieuw DAW+ krediet worden gereserveerd.

Een aangepast BO is voor Groningen nog niet beschikbaar. Het is echter wel van belang dat het waterschap het DAW+ krediet nu reserveert zodat het waterschap dit najaar een POP3+ subsidie kan aanvragen.

Het DAW+ krediet wordt pas ingezet als waterschappen en provincie afspraken hebben gemaakt hoe dit krediet beschikbaar wordt gesteld.

Voorgeschiedenis/eerdere besluitvorming/beheerplan

In 2017 heeft ons Algemeen Bestuur ingestemd met het ondertekenen van de BO DAW provincie Groningen en waterschappen HA en NZV. Met de toezegging dat provincie en waterschappen bijdragen aan het DAW kwam er extra POP3 subsidie beschikbaar voor de waterschappen. Hierop heeft ons waterschap € 1.000.000,- extra POP3 subsidie aangevraagd en verleend gekregen voor KRW projecten. De definitieve te ontvangen subsidie wordt bepaald bij het afronden van de projecten.

In 2017 heeft ons AB € 750.000,- beschikbaar gesteld voor DAW in Groningen. Dit bedrag komt overeen met onze werkelijke bijdrage aan DAW. Samen met de bijdrage van de provincie Groningen is er bijna € 1.800.000,- ingezet voor DAW maatregelen van de agrarische sector in ons Groningse werkgebied.

Hoewel de POP3 subsidie pas definitief wordt bepaald bij het afronden van onze projecten lijken de gemaakte afspraken financieel gunstig voor het waterschap, € 1.000.000,- te ontvangen POP3 subsidie tegen een bijdrage van € 750.000,- aan de DAW regeling. Ook inhoudelijk is POP3 en DAW interessant omdat er zo op meerdere fronten wordt geïnvesteerd in een duurzaam waterbeheer. Enerzijds komt er Europese subsidie beschikbaar voor KRW projecten van het waterschap en anderzijds neemt de agrarische sector maatregelen ten behoeve van waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in ons beheergebied. In de vorige periode zijn vanuit DAW onder andere projecten uitgevoerd om perceel- en erfemissie te verminderen.

Bestuursvoorstel

Voor de periode van 2021 en 2022 heeft de Unie van Waterschappen aan het Rijk toegezegd dat de 100% POP3+ subsidies die aan de waterschappen worden verleend door de waterschappen worden verdubbeld. Dus als een waterschap € 1,- subsidie krijgt uit POP3+ zal zij (eventueel ondersteund door de provincie) zelf € 1,- bijdragen aan projecten die ook invulling geven aan de POP3+ doelen. Deze “verdubbeling” kan naast een bijdrage aan DAW+ ook deels worden ingevuld met projecten van het waterschap zelf. Deze eigen projecten moeten bijdragen aan POP3+ doelstellingen, dit zijn: KRW, Nitraat, Klimaat, biodiversiteit/bodem en/of kringlooplandbouw. Dit kan bijvoorbeeld zijn: beekherstel, waterberging of natuurvriendelijke oevers.

De afspraken voor de bijdrage aan DAW+ worden gemaakt met de betrokken provincies. Voor nu is het van belang dat we DAW+ krediet beschikbaar stellen zodat de provincie de POP3+ middelen voor het waterschap beschikbaar stelt. Vervolgens worden er precieze afspraken gemaakt tussen waterschap en de provincie over de inzet van het DAW+ krediet. De inzet en procedure komen zoveel mogelijk overeen met de vorige periode.

De bijdrage aan het DAW+ ziet er anders uit dan in de vorige periode. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Tussen POP3+ en DAW+ blijft een rekenkundige relatie gehandhaafd. In de vorige periode werd een bedrag ter hoogte van 75% van de beschikte POP3 middelen beschikbaar gesteld worden voor DAW+. Onder DAW+ is vereist dat het waterschap een bedrag ter hoogte van 33% (i.p.v. 75%) van de beschikte POP3+ middelen beschikbaar stelt voor DAW+. Dit betekent dat ons waterschap voor elke Euro Europese POP3+ subsidie die zij beschikt krijgen zelf 1/3^e euro bijdragen aan DAW+ maatregelen van de agrarische sector in het Groningse werkgebied van Hunze en Aa's. De overige 2/3^e besteed het waterschap aan eigen projecten die invulling geven aan de POP3+ doelen. Op deze manier wordt de volledige Europese POP3+ subsidie verdubbeld. Zie bijlage “POP3+ en DAW+ Groningen in beeld”.

Dat de vereiste DAW+ bijdrage vanuit het waterschap nu verhoudingsgewijs lager is dan de eerdere DAW bijdrage heeft te maken met de volgende factoren.

- Veel DAW projecten zijn nog volop in uitvoering. In veruit de meeste projecten is een eigen bijdrage van de deelnemers vereist. Dit betekent dat maar een deel van de werkelijke investering bestaat uit DAW subsidie en de rest door de deelnemer zelf wordt betaald. Als er nu teveel DAW+ subsidie beschikbaar wordt gesteld zou dit niet geïnvesteerd kunnen worden vanwege de verplichte eigen bijdrage.
- In 2021 en 2022 komt er € 53 miljoen beschikbaar voor Nederlandse boeren vanuit het Europese Economische Herstel Fonds (EHF) n.a.v. Corona. EHF richt zich onder andere op waterkwaliteit en -kwantiteit. Dat betekent dat de landbouw, naast DAW+, een forse bijdrage vanuit het EHF kan ontvangen voor duurzaam waterbeheer.
- Het DAW+ betreft een overbruggingskrediet tussen de POP3 periode en het nieuwe GLB. De 1/3^e sluit aan bij de behoeften van andere waterschappen en de provincies om het DAW als overbrugging tussen POP3 en het nieuwe GLB op een goede manier te kunnen continueren. Voor het nieuwe GLB gelden nieuwe regels die ook gevolgen zullen hebben voor POP en DAW.

Bestuursvoorstel

Huidige situatie/analyse van het probleem

De POP3 periode en DAW BO liep af in 2020. In 2023 zal een nieuwe GLB van start gaan met nieuwe financiering voor water- en landbouwprojecten. Voor de jaren 2021 en 2022 is POP3 verlengd als POP3+.

Voor deze periode moeten nieuwe afspraken worden gemaakt tussen het rijk, de provincies en de waterschappen. Een onderdeel hiervan is het beschikbaar stellen van DAW+ krediet. Met het beschikbaar stellen van dit krediet zal de provincie Groningen POP3+ budget beschikbaar stellen voor aanvragen vanuit de waterschappen. Zonder het beschikbaar stellen van DAW+ krediet zal het waterschap geen gebruik kunnen maken van POP3+ en komt er ook geen vervolg voor het DAW in de huidige vorm.

Beschrijving en onderbouwing/oplossing /plan en eventuele alternatieven

De bijdrage van de waterschappen aan DAW+ is gekoppeld aan de hoogte van de beschikte POP3+ middelen die de waterschappen zelf ontvangen.

De waterschappen zullen voor elke euro Europese POP3+ subsidie die zij beschikt krijgen, 1/3 euro bijdragen aan de regionale regeling voor DAW+ maatregelen in het eigen beheergebied. Daarnaast wordt verwacht dat zij 2/3 euro steken in eigen projecten die bijdragen aan POP3+ doelen voor waterkwaliteit of -kwantiteit.

Voor Groningen is de procedure rondom POP3+ en DAW+ nog niet volledig uitgewerkt, maar het wordt waarschijnlijk dezelfde procedure als tijdens de POP3 periode. Deze procedure is bekend en naar tevredenheid van Provincie, agrarische sector en waterschappen verlopen.

De procedure houdt in dat waterschappen en provincie de DAW BO en DAW subsidieregeling zullen vernieuwen en nieuwe openstellingen zullen publiceren. Hoewel de provincie de subsidieregeling uitvoert wordt de stukken ter instemming aan ons DB voorgelegd.

Afhankelijk van het soort DAW+ project moet de initiatiefnemer een deel van het project zelf bekostigen.

Risico's en kansen

Risico

Als het waterschap een POP3+ subsidie aanvraagt wordt een kostenraming bijgevoegd. Op basis van deze kostenraming wordt de hoogte van de POP3+ subsidiebeschikking bepaald. Zodra een project volledig is afgerond is pas bekend wat de werkelijke projectkosten zijn. Als blijkt dat de werkelijke kosten lager zijn dan de geraamde kosten wordt de POP3+ subsidie naar beneden bijgesteld.

De toezegging aan DAW+ is echter al gedaan en gebaseerd op het bedrag van de subsidiebeschikking.

In het geval dat een POP3+ project goedkoper uitvalt dan geraamd wordt wel de POP3+ subsidie verlaagd, maar niet onze bijdrage DAW+. We dragen dan in feite meer dan 1/3^e van de subsidie bij aan DAW+.

Bestuursvoorstel

Hetzelfde geldt wanneer we (bijvoorbeeld als gevolg van verwijtbare fouten) worden gekort op de POP3+ subsidie of wanneer een project wel een POP3+ subsidiebeschikking krijgt, maar vervolgens niet wordt uitgevoerd.

Het toezeggen van de bijdrage aan de DAW+ projecten kan echter niet wachten totdat de POP3+ projecten volledig zijn afgerond.

Gezien de ruime ervaring van het waterschap met subsidies wordt verwacht dat het effect van dit risico beperkt zal zijn. Ook zit er een ruime "veiligheidsmarge" in, omdat onze bijdrage aan DAW+ slechts een bedrag is ter hoogte van 1/3^e van de POP3+ beschikking.

Wanneer een project duurder uitvalt dan bij de POP3+ subsidieaanvraag is voorzien dan wordt de POP3+ subsidie niet verhoogd en wordt er geen extra bijdrage aan de regionale regeling verwacht.

Het UvW heeft met het rijk afgesproken dat het de beschikte POP3+ middelen verdubbelt. Dit wordt deels ingevuld door als waterschappen te investeren in eigen projecten die bijdragen aan de POP3+ doelen. Van ons waterschap wordt verwacht dat zij € 1,8 miljoen investeert in eigen projecten. Op basis van het beheerprogramma gaat dit waarschijnlijk lukken. Daarnaast is het goed te weten dat het hier een landelijke afspraak betreft waarbij waterschappen elkaar mogen "aanvullen".

Kans

Met het beschikbaar stellen van DAW+ krediet, kan er op twee fronten worden ingezet op een duurzaam waterbeheer. Enerzijds komt er POP3+ subsidie beschikbaar voor KRW maatregelen van het waterschap. Anderzijds kan de agrarische sector DAW+ projecten voortzetten of opstarten die bijdragen aan waterdoelen.

Duurzaamheidsaspecten

Geen spijtmaatregel

Met het reserveren van DAW+ krediet komt er POP3+ budget voor het waterschap beschikbaar voor projecten van het waterschap. Daarnaast zal de agrarische sector het DAW+ krediet inzetten om het waterbeheer te verduurzamen. Zo wordt op verschillende manieren bijgedragen aan doelen van het waterschap.

Niet afwentelen tijd/ruimte/anderen

Er is geen sprake van afwenteling. De meest urgente POP3+ en DAW+ projecten worden gerealiseerd op locaties waar deze het meest effectief zijn.

Natuurlijk gestuurd en functionerend

Voor de POP3+ en DAW+ projecten is het een vereiste dat ze op een duurzame manier bijdragen aan de waterkwaliteit of waterbeschikbaarheid. Indien effectief en kostenefficiënt wordt hierbij gebruik gemaakt van natuurlijke processen

Gezond ecosysteem

De meeste projecten dragen bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee het ecosysteem.

Verantwoord gebruik van (hulp)bronnen

Bestuursvoorstel

De POP3+ projecten worden conform de aanbestedingseisen van het waterschap in de markt gezet, hierbij is ook aandacht voor een verantwoord gebruik van hulpbronnen. DAW+ projecten richten zich vaak op een verantwoord gebruik van water en het beperken van emissies naar het water.

Afstemming op gebruiksfuncties

De projecten zijn erop gericht om het watersysteem zowel kwalitatief als kwantitatief minder te belasten zodat het water ook in de toekomst de verschillende gebruiksfuncties behoudt.

Meerwaarde voor andere dan taakbelangen

Het waterschap en de agrarische sector hebben een (internationale) verantwoordelijkheid met betrekking tot het verbeteren van de waterkwaliteit.

Met de bestuursovereenkomst wordt het mogelijk om de waterkwaliteit met een breed front van verschillende partijen te verbeteren. Veel DAW+ projecten richten zich op het bereiken van een grote groep deelnemers. Met deze aanpak stijgt het maatschappelijk besef om ons gezamenlijk in te zetten voor waterkwaliteit

Extern betrokkenen/extern overleg

Met het beschikbaar stellen van DAW+ krediet wordt een belangrijke stap gezet in de toezegging van de UvW aan het Rijk om vanuit de regio financieel bij te dragen aan de POP3+ doelen. Jaarlijks wordt aan de tweede kamer gerapporteerd in hoeverre de waterschappen hebben bijgedragen aan de POP3+ doelen.

LTO Nederland heeft op uitnodiging van de rijksoverheid het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer opgesteld. Met het beschikbaar stellen van DAW+ krediet kan de agrarische sector het DAW voortzetten.

Er is een intensieve en prettige samenwerking tussen de Provincie Groningen, de twee waterschappen en de DAW coördinator die namens de agrarische sector betrokken is.

Financiën

Bij elk beschikt POP3+ waterschapsproject wordt budget beschikbaar gesteld voor DAW+ projecten. Het totale bedrag voor DAW+ is afhankelijk van de POP3+ subsidie die het waterschap beschikt krijgt. Waarschijnlijk ontvangen we € 2.700.000,- POP3+ subsidie in de Provincie Groningen.

Bij beschikking moet een bedrag ter hoogte van 1/3 van de POP3+ subsidie ingezet worden voor DAW+ projecten, dit is € 900.000,-. Hierop wordt in het bestuursvoorstel bij het vaststellen van de financiering van het nieuwe WBP 2022 – 2027 teruggekomen.

Afhankelijk van onze aanvragen en de beoordeling door de POP3 subsidieverstrekker kan het bedrag dat we aan subsidie ontvangen en bijdragen aan DAW+ afwijken.

Anders dan bovenstaande rekenkundige relatie is er geen direct verband tussen de POP3+ en de reservering voor DAW+. Het betreft enerzijds een EU subsidie die wij ontvangen en conform POP3+ beschikking voor onze eigen projecten inzetten en anderzijds een krediet voor investeringsprojecten van derden.

Bestuursvoorstel

Het krediet dat Hunze en Aa's reserveert voor DAW+ Groningen zal alleen worden ingezet voor projecten binnen het Groningse deel van het eigen beheergebied.

Het ontvangen van subsidie via POP3 en het bijdragen aan de regionale regeling zal het waterschap niet meer kosten dan reeds begroot onder het KRW programmabudget. Hoogstwaarschijnlijk zal met de inzet van POP3 subsidie meer KRW programmabudget bespaard worden dan de € 900.000,-. Op dit moment kan echter nog niet worden aangegeven hoe groot het financiële voordeel zal zijn, omdat andere bijdragen waarmee binnen deze projecten rekening is gehouden mogelijk komen te vervallen bij POP3 subsidie.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Voor de reservering van het DAW+ krediet is geen juridisch afstemming nodig. Dit zal wel het geval zijn als er afspraken worden gemaakt over de vervolprocedure en de inzet van de middelen. Voor dit besluit is geen formele inspraakprocedure van toepassing.

Communicatie

De communicatie rondom DAW+ moet nog tussen Provincie en waterschappen worden afgestemd.

Uitvoering/tijdspad

Waarschijnlijk zal de openstelling door de Provincie Groningen voor POP3+ in oktober plaatsvinden. Voordat we als waterschap een POP3+ aanvraag indienen moet duidelijk zijn dat we DAW+ krediet beschikbaar hebben.

Vervolgens zullen nadere afspraken gemaakt worden over de inzet van het DAW+ krediet. Deze afspraken worden waarschijnlijk in 2022 ter instemming aan ons DB voorgelegd. Naar verwachting worden de DAW+ aanvragen in 2022 en 2023 ingediend.

Evaluatie

De DAW+ projecten moeten jaarlijks een voortgangsrapportage indienen. Samen met de Provincie kijkt het waterschap of de projecten conform projectplan worden uitgevoerd. Het effect van DAW+ maatregelen moet blijken uit reguliere KRW monitoring en dagelijks waterbeheer.

Voorstel

- € 900.000,- als krediet beschikbaar stellen voor DAW+ Groningen
- Het DB mandateren om zorg te dragen voor nadere besluitvorming gerelateerd aan DAW+ Groningen

Bestuursvoorstel

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf